TEISINGUMO TEISMO (penktoji kolegija) SPRENDIMAS

2024 m. gegužės 30 d.*

„Prašymas priimti prejudicinį sprendimą – Vartotojų apsauga – Direktyva 2011/83/ES – 8 straipsnio 2 dalis – Elektroninėmis priemonėmis sudaromos nuotolinės prekybos sutartys – Prekiautojo pareiga informuoti – Mokėjimo pareigą sukeliantis užsakymas – Užsakymas, pateiktas paspaudus mygtuką ar panaudojus panašią funkciją interneto svetainėje – Prekiautojo pareiga šį mygtuką ar funkciją pažymėti užrašu „užsakymas su mokėjimo pareiga“ ar analogiška formuluote – Sąlyginė mokėjimo pareiga“

Byloje C-400/22

dėl *Landgericht Berlin* (Berlyno apygardos teismas, Vokietija) 2022 m. birželio 2 d. nutartimi, kurią Teisingumo Teismas gavo 2022 m. birželio 16 d., pagal SESV 267 straipsnį pateikto prašymo priimti prejudicinį sprendimą byloje

VT,

UR

prieš

Conny GmbH

TEISINGUMO TEISMAS (penktoji kolegija),

kurį sudaro kolegijos pirmininkas E. Regan, teisėjai Z. Csehi, M. Ilešič (pranešėjas), I. Jarukaitis ir D. Gratsias,

generalinis advokatas G. Pitruzzella,

posėdžio sekretorė K. Hötzel, administratorė,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį ir įvykus 2023 m. rugsėjo 27 d. posėdžiui,

išnagrinėjęs pastabas, pateiktas:

– VT ir UR, atstovaujamų *Rechtsanwältin* N. Meise,

– *Conny GmbH*, atstovaujamos *Rechtsanwältin* C. Heber,

* Proceso kalba: vokiečių.

– Europos Komisijos, atstovaujamos I. Rubene, E. Schmidt ir G. von Rintelen,

susipažinęs su 2023 m. lapkričio 14 d. posėdyje pateikta generalinio advokato išvada,

priima šį

Sprendimą

1 Prašymas priimti prejudicinį sprendimą pateiktas dėl 2011 m. spalio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2011/83/ES dėl vartotojų teisių, kuria iš dalies keičiamos Tarybos direktyva 93/13/EEB ir Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 1999/44/EB bei panaikinamos Tarybos direktyva 85/577/EEB ir Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 97/7/EB (OL L 304, 2011, p. 64), 8 straipsnio 2 dalies antros pastraipos išaiškinimo.

2 Šis prašymas pateiktas nagrinėjant būsto nuomotojų VT ir UR (toliau kartu – nuomotojai) ginčą su *Conny GmbH* dėl nuomininko (toliau – suinteresuotasis nuomininkas) teisių, perleistų *Conny*, kuri, kaip šio nuomininko teisių perėmėja, reikalauja iš nuomotojų grąžinti nuomos mokesčio permoką.

Teisinis pagrindas

Sąjungos teisė

3 Direktyvos 2011/83 4, 5, 7 ir 39 konstatuojamosios dalys suformuluotos taip:

„(4) pagal SESV 26 straipsnio 2 dalį vidaus rinką turi sudaryti vidaus sienų neturinti erdvė, kurioje užtikrinamas laisvas prekių ir paslaugų judėjimas bei įsisteigimo laisvė. Suderinti tam tikrus vartotojų nuotolinės prekybos ir ne prekybai skirtose patalpose sudarytų sutarčių teisės aspektus yra būtina siekiant skatinti realią vartotojų vidaus rinką, kurioje būtų siekiama nustatyti tinkamą pusiausvyrą tarp aukšto vartotojų apsaugos lygio ir įmonių konkurencingumo, tuo pačiu užtikrinant subsidiarumo principo laikymąsi;

(5) <…> [V]isiškas vartotojų informacijos [informavimo] ir teisės atsisakyti sutarties suderinimas nuotolinės prekybos ir ne prekybai skirtose patalpose sudarytose sutartyse padės pasiekti aukštą vartotojų apsaugos lygį ir pagerinti įmonių ir vartotojų vidaus rinkos veikimą [vidaus rinkos veikimą įmonių ir vartotojų santykių požiūriu];

<…>

(7) visiškas kai kurių pagrindinių reglamentavimo aspektų suderinimas turėtų labai padidinti teisinį tikrumą vartotojams ir prekiautojams. Tiek vartotojai, tiek prekiautojai galėtų remtis viena reglamentavimo sistema, pagrįsta aiškiai apibrėžtomis teisinėmis sąvokomis, visoje [Europos] Sąjungoje reglamentuojančiomis tam tikrus įmonių ir vartotojų sutarčių aspektus. Tokiu suderinimu būtų panaikintos dėl taisyklių nenuoseklumo kylančios kliūtys ir užbaigtas šios srities vidaus rinkos kūrimas. Tas kliūtis galima panaikinti tik nustatant vienodas taisykles Sąjungos lygiu. Be to, visoje Sąjungoje būtų užtikrinamas aukštas bendras vartotojų apsaugos lygis;

<…>

(39) svarbu užtikrinti, kad interneto svetainėse sudaromų nuotolinės prekybos sutarčių atveju vartotojas, prieš pateikdamas užsakymą, galėtų perskaityti išsamią informaciją apie pagrindinius sutarties elementus ir juos suprasti. Siekiant to tikslo šioje direktyvoje turėtų būti reikalaujama nurodyti šiuos elementus prie pat prašomo užsakymo patvirtinimo. Taip pat svarbu užtikrinti, kad tokiais atvejais vartotojas galėtų nustatyti momentą, kada jis prisiima mokėjimo prekiautojui pareigą. Taigi vartotojo dėmesys turėtų būti konkrečiai nedviprasmiškomis formuluotėmis atkreipiamas į tai, kad pateikiant užsakymą atsiranda mokėjimo prekiautojui pareiga.“

4 Šios direktyvos 1 straipsnyje „Terminų apibrėžtys“ numatyta:

„Šios direktyvos tikslas – pasiekti aukštą vartotojų apsaugos lygį ir taip prisidėti prie tinkamo vidaus rinkos veikimo suderinant tam tikrus valstybių narių įstatymų ir kitų teisės aktų aspektus, susijusius su vartotojų ir prekiautojų sudarytomis sutartimis.“

5 Šios direktyvos 2 straipsnyje „Terminų apibrėžtys“ nustatyta:

„Šioje direktyvoje vartojamų terminų apibrėžtys:

<…>

7. nuotolinės prekybos sutartis – prekiautojo ir vartotojo sutartis, sudaryta pagal organizuotą nuotolinio pirkimo–pardavimo ar paslaugų teikimo sistemą prekiautojui ir vartotojui fiziškai kartu nedalyvaujant ir išskirtinai naudojantis viena arba daugiau nuotolinio ryšio priemonių iki sutarties sudarymo ir įskaitant jos sudarymo momentu;

<…>“

6 Tos pačios direktyvos 3 straipsnio „Taikymo sritis“ 1 ir 5 dalyse numatyta:

„1. Laikantis direktyvoje nustatytų sąlygų ir nuostatų, ji taikoma bet kuriai prekiautojo ir vartotojo sudaromai sutarčiai. <…>

<…>

5. Šia direktyva nedaroma įtaka nacionalinei bendrajai sutarčių teisei, pavyzdžiui, sutarties galiojimą, sudarymą arba poveikį reglamentuojančioms taisyklėms, tiek kiek bendr[ieji] sutarčių teisės aspektai nėra reglamentuojami šia direktyva.“

7 Direktyvos 2011/83 4 straipsnyje „Suderinimo lygis“ nurodyta:

„Valstybės narės nacionalinėje teisėje neturi palikti galioti ar priimti nuostatų, nukrypstančių nuo šioje direktyvoje įtvirtintų nuostatų, įskaitant griežtesnių ar švelnesnių nuostatų, kuriomis užtikrinama nevienodo lygio vartotojų apsauga, nebent šioje direktyvoje būtų numatyta kitaip.“

8 Šios direktyvos 6 straipsnio „Informacijos reikalavimai, taikomi nuotolinės prekybos sutartims ir ne prekybai skirtose patalpose sudarytoms sutartims“ 1 dalyje nustatyta:

„Prieš vartotojui įsipareigojant pagal nuotolinės prekybos sutartį ar ne prekybai skirtose patalpose sudaromą sutartį ar atitinkamą pasiūlymą, prekiautojas aiškiai ir suprantamai pateikia vartotojui šią informaciją:

a) pagrindinės prekės ar paslaugos ypatybes, tiek, kiek tikslinga informacijos priemonės ir prekės ar paslaugos atžvilgiu;

<…>

e) bendrą prekių ar paslaugų kainą, į kurią įskaičiuoti mokesčiai, arba, jeigu dėl prekių arba paslaugų pobūdžio ši kaina yra tokia, kad pagrįstai negali būti apskaičiuota iš anksto, metod[ą], pagal kurį ši kaina apskaičiuojama <…>

<…>

o) jei taikoma, sutarties trukmę arba, jei sutartis neterminuota ar pratęsiama automatiškai, – sutarties nutraukimo sąlygas;

p) jei taikoma, minimalią vartotojų sutartinių įsipareigojimų galiojimo trukmę;

<…>“

9 Minėtos direktyvos 8 straipsnio „Oficialūs reikalavimai, taikomi nuotolinės prekybos sutartims“ 2 dalyje nustatyta:

„Jei pagal elektroninėmis priemonėmis sudaromą nuotolinės prekybos sutartį vartotojas privalo sumokėti, prekiautojas aiškiai ir pastebimu būdu prieš pat vartotojui pateikiant savo užsakymą supažindina vartotoją su 6 straipsnio 1 dalies a, e, o ir p punktuose nurodyta informacija.

Prekiautojas užtikrina, kad vartotojas, pateikdamas savo užsakymą, aiškiai patvirtintų, jog pateikus užsakymą atsiranda mokėjimo pareiga. Jei pateikiant užsakymą reikia paspausti mygtuką ar naudoti panašią funkciją, mygtukas ar panaši funkcija žymimi taip, kad būtų lengvai įskaitomi, nurodant tik žodžius „užsakymas su mokėjimo pareiga“ ar išdėstant atitinkam[ą] [analogišką] nedviprasmišk[ą] formuluot[ę], nurodanči[ą], kad pateikiant užsakymą atsiranda mokėjimo prekiautojui pareiga. Jei prekiautojas nesilaiko šios pastraipos, sutartis ar užsakymas vartotojo neįpareigoja.“

Vokietijos teisė

10 Pagrindinėje byloje taikytinos redakcijos *Bürgerliches Gesetzbuch* (Civilinis kodeksas, toliau – BGB) 312j straipsnio 3 ir 4 dalyse numatyta:

„3. [Elektroninėmis priemonėmis sudarant vartojimo sutartį dėl verslininko už atlygį teikiamos paslaugos], verslininkas turi sudaryti tokias užsakymo sąlygas, kad, kai vartotojas tą užsakymą pateikia, jis aiškiai patvirtintų, kad prisiima mokėjimo pareigą. Kai užsakymas pateikiamas paspaudžiant mygtuką, pirmame sakinyje nurodytą pareigą verslininkas įvykdo tik tuo atveju, jeigu mygtukas pažymėtas lengvai įskaitomais žodžiais „užsakymas su mokėjimo pareiga“ ar analogiška nedviprasmiška formuluote.

4. [Elektroninėmis priemonėmis sudaroma vartojimo sutartis dėl verslininko už atlygį teikiamos paslaugos] laikoma sudaryta, tik jei verslininkas įvykdo pagal 3 dalį jam tenkančią pareigą.“

Pagrindinė byla ir prejudicinis klausimas

11 Nuomotojai ir suinteresuotasis nuomininkas sudarė būsto nuomos sutartį, kuriai pagal nacionalinę teisę taikoma maksimali nuomos mokesčio riba, kurią viršijus nuomininkas turi teisę į nuomos mokesčio permokos grąžinimą.

12 Pagal Vokietijos teisę įsteigta ribotos atsakomybės bendrovė *Conny*, veikianti skolų išieškojimo srityje, savo interneto svetainėje siūlo butų nuomininkams sudaryti pavedimo sutartį, pagal kurią ji galėtų veikti kaip visų šių nuomininkų teisių santykiuose su nuomotojais perėmėja, jeigu viršijama maksimali nuomos mokesčio riba.

13 Norėdami sudaryti tokią sutartį šios bendrovės interneto svetainėje, nuomininkai turi sutikti su jos bendrosiomis prekybos sąlygomis, kuriose kalbama apie sutarties atlygintinį pobūdį, o vėliau spustelėti užsakymui pateikti skirtą mygtuką. Nuomininkai kaip atlygį turėjo mokėti trečdalį sutaupytos metinio nuomos mokesčio sumos, jei *Conny* pastangos apginti jų teises būdavo sėkmingos, o jeigu nuomotojui buvo siųstas oficialus įspėjimas – sumą, kurią pagal Advokatų užmokesčio įstatymo nuostatas reikėtų mokėti advokatui.

14 Nagrinėjamu atveju, kadangi mėnesinis nuomos mokestis viršijo nacionalinės teisės aktais leidžiamą maksimalią ribą, suinteresuotasis nuomininkas sudarė su *Conny* pavedimo sutartį, kuria siekė apginti savo teises prieš nuomotojus. Tam šis nuomininkas užsiregistravo *Conny* interneto svetainėje, joje pažymėjo langelį dėl sutikimo su bendrosiomis prekybos sąlygomis ir patvirtino savo užsakymą spustelėjęs atitinkamą mygtuką. Vėliau nurodytas nuomininkas pasirašė *Conny* pateiktą formą „Patvirtinimas, įgaliojimas ir teisių perleidimas, leidimas“, kurioje nebuvo jokios informacijos apie kokią nors nuomininkui tenkančią mokėjimo pareigą.

15 2020 m. sausio 21 d. raštu *Conny* nuomotojams pareiškė suinteresuotojo nuomininko reikalavimus, kylančius iš nacionalinės teisės aktų dėl nuomos mokesčio dydžio, ir šiuo tikslu rėmėsi tuo, kad šio nuomininko ir nuomotojų sudarytoje sutartyje nustatytas nuomos mokestis viršijo šiuose teisės aktuose nustatytą maksimalią ribą.

16 Kadangi į šį raštą nebuvo atsakyta, *Conny*, remdamasi perleistomis teisėmis, pareiškė nuomotojams ieškinį *Amtsgericht Berlin-Mitte* (Berlyno centro apylinkės teismas, Vokietija).

17 *Amtsgericht Berlin-Mitte* (Berlyno centro apylinkės teismas) patenkino šį ieškinį, motyvuodamas, be kita ko, tuo, kad reikalaujamas nuomos mokestis viršijo nuomotojams leidžiamą nustatyti nuomos mokesčio dydį tiek, kiek nurodyta *Conny*.

18 Nuomotojai apskundė šį sprendimą apeliacine tvarka prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam *Landgericht Berlin* (Berlyno apygardos teismas, Vokietija). Jie, be kita ko, teigė, kad *Conny* negalėjo įgyvendinti suinteresuotojo nuomininko teisių, nes pavedimo sutartis, kuria buvo perleistos šios teisės, yra niekinė dėl to, kad nesilaikyta reikalavimų, numatytų BGB 312j straipsnio 3 dalies antrame sakinyje, kuriuo į nacionalinę teisę perkelta Direktyvos 2011/83 8 straipsnio 2 dalis.

19 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas pirmiausia pažymi, kad apeliacinio skundo baigtis priklausys išimtinai nuo Direktyvos 2011/83 8 straipsnio 2 dalies antros pastraipos išaiškinimo. Šiuo klausimu jis siekia išsiaiškinti, be kita ko, ar šioje 8 straipsnio 2 dalyje, siejamoje su BGB 312j straipsnio 3 ir 4 dalimis, numatytas reikalavimas užsakymo mygtuką pažymėti aiškia nuoroda apie užsakant sukeliamą mokėjimo pareigą arba analogiška formuluote taikomas pagrindinėje byloje nagrinėjamu atveju.

20 Šis teismas teigia, kad nagrinėjamu atveju mokėjimo pareigą suinteresuotajam nuomininkui sukelia ne vien *Conny* interneto svetainėje pateiktas jo užsakymas, bet turi būti įvykdytos paskesnės sąlygos, kaip antai sėkmingas nuomininko teisių gynimas arba oficialaus įspėjimo išsiuntimas nuomotojui.

21 Taigi kyla klausimas, ar Direktyvos 2011/83 8 straipsnio 2 dalies antra pastraipa turi būti aiškinama taip, kad elektroninėmis priemonėmis sudaryta nuotolinės prekybos sutartis taip pat sukelia „mokėjimo pareigą“, kaip ji suprantama pagal šią nuostatą, kai atlygio už paslaugas reikalaujama tik įvykdžius tam tikras paskesnes sąlygas, pavyzdžiui, tik sėkmingai apgynus teises ar vėliau nusiuntus įspėjimą trečiajam asmeniui.

22 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas pažymi, kad Direktyvos 2011/83 8 straipsnio 2 dalies antrą pastraipą perkeliančios nacionalinės teisės nuostatos nacionalinių teismų jurisprudencijoje aiškinamos nevienodai.

23 Viena vertus, *Bundesgerichtshof* (Aukščiausiasis Federalinis Teismas, Vokietija) nusprendė, kad BGB 312j straipsnio 3 ir 4 dalyje nustatytam apsaugos tikslui „išimties tvarka grėsmės nekyla“, nes vartotojas prašo įvykdyti galbūt jau egzistuojantį skolinį reikalavimą ir pareiga sumokėti atlygį prekiautojui atsiranda tik esant tam tikroms sąlygoms, t. y. tik sėkmės atveju.

24 Kita vertus, žemesnių instancijų nacionaliniai teismai ir teisės mokslininkai pripažino Direktyvos 2011/83 8 straipsnio 2 dalies antrai pastraipai ir BGB 312j straipsnio 3 ir 4 dalims žymiai platesnę taikymo sritį. Jų nuomone, šios nuostatos taip pat apima teisinius sandorius, kurių atlygintinis pobūdis tik netiesiogiai išplaukia iš sutarties sudarymo arba yra susijęs su kitų sąlygų įvykdymu ar vartotojo veiksmais.

25 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas pritaria pastarajam aiškinimui. Tai patvirtina, pirma, Direktyvos 2011/83 8 straipsnio 2 dalies antros pastraipos formuluotė, iš kurios matyti, kad pareiga naudoti mygtuką egzistuoja, kai pateikus užsakymą vartotojui „atsiranda“ mokėjimo pareiga. Sutarties sudarymas elektroninėmis priemonėmis jau savaime reiškia pareigą sumokėti, kai ši pareiga neatsiranda privalomai, bet yra tik galima arba nevisiškai neįmanoma.

26 Antra, Direktyvos 2011/83 8 straipsnio 2 dalies antros pastraipos prasmė ir tikslas patvirtina platų aiškinimą, kad jie taip pat apima sutartis, pagal kurias nuomininkas turi mokėti atlygį už paslaugas tik įvykdžius kitas specialias sąlygas, šiuo atveju tik sėkmingai apgynus nuomininko teises arba nusiuntus oficialų įspėjimą. Iš tiesų iš šios direktyvos 1 straipsnio ir jos 4, 5 ir 7 konstatuojamųjų dalių matyti, kad direktyva siekiama užtikrinti aukštą vartotojų apsaugos lygį, garantuojant vartotojų informavimą ir saugumą, kai jie sudaro sandorius su prekiautojais.

27 Vis dėlto su tokiu tikslu būtų nesuderinamas Direktyvoje 2011/83 numatytos apsaugos taikymas tik tiems vartotojams, kurių vėlesnė mokėjimo pareiga jau egzistuoja sutarties sudarymo dieną, ir apsaugos atėmimas iš vartotojų, kurių mokėjimo pareiga sutarties sudarymo dieną dar nėra galutinė, tačiau priklauso nuo to, ar vėliau bus įvykdytos kitos sąlygos, kurioms jie negali daryti jokios įtakos.

28 Jeigu būtų pritarta priešingam aiškinimui, nei išdėstytas šio sprendimo 24–27 punktuose, labai sumažėtų vartotojų apsaugos lygis, kurio siekė Sąjungos teisės aktų leidėjas, arba tokiomis aplinkybėmis, kokios nagrinėjamos prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiame teisme, Direktyva 2011/83 iš dalies arba visiškai netektų prasmės. Iš tiesų negalima atmesti galimybės, kad prekiautojai ateityje į savo bendrąsias prekybos sąlygas įtrauks nuostatas, pagal kurias vartotojo mokėjimo pareiga priklausys nuo to, ar įvykdytos kitos sąlygos, kad išvengtų Direktyvos 2011/83 8 straipsnio 2 dalyje prekiautojams nustatytų pareigų.

29 Trečia, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas mano, kad jeigu Sąjungos teisės aktų leidėjas būtų norėjęs taikyti pareigą pateikti informaciją tik besąlyginės mokėjimo pareigos atveju, jis tai būtų aiškiai padaręs, Direktyvos 2011/83 konstatuojamosiose dalyse ir nuostatose nurodydamas, kad šia direktyva užtikrinamas vartotojo apsaugos lygis neapima sutarčių, kuriose jų sudarymo dieną vartotojo mokėjimo pareiga dar nenustatyta. Tačiau šioje direktyvoje tai niekur neminima.

30 Šiomis aplinkybėmis *Landgericht Berlin* (Berlyno apygardos teismas) nutarė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui šį prejudicinį klausimą:

„Ar su [Direktyvos 2011/83] 8 straipsnio 2 dalies antra pastraipa suderinamas toks nacionalinės teisės nuostatos (šiuo atveju – nuo 2014 m. birželio 13 d. iki 2022 m. gegužės 27 d. galiojusios redakcijos BGB 312j straipsnio 3 dalies antras sakinys ir 4 dalis) aiškinimas, pagal kurį jos taikymo sritis, kaip ir [Direktyvos 2011/83] 8 straipsnio 2 dalies antros pastraipos taikymo sritis, taip pat apima atvejį, kai elektroninėmis priemonėmis sudarant sutartį vartotojo pareiga sumokėti verslininkui atsiranda ne besąlygiškai, o tik įvykdžius tam tikras papildomas sąlygas, pavyzdžiui, tik jeigu įgaliojimas imtis teisių gynimo priemonės vėliau sėkmingai įvykdomas arba jeigu vėliau nusiunčiamas įspėjimas trečiajam asmeniui?“

Dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą priimtinumo

31 *Conny* ginčija prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo klausimo svarbą; ji, be kita ko, nesutinka, kad trečiasis asmuo, kaip antai nuomotojai pagrindinėje byloje, galėtų remtis galimu vartotojo (perleidėjo) ir prekiautojo (perėmėjo) teisinių santykių trūkumu. *Conny* teigimu, tai reikštų, kad trečiasis asmuo galėtų blokuoti sutartį, kurią nuomininkas sudarė su prekiautoju siekdamas būtent įgyvendinti savo, kaip vartotojo, reikalavimus šiam trečiajam asmeniui.

32 Šiuo klausimu primintina, kad, remiantis suformuota jurisprudencija, Teisingumo Teismui ir nacionaliniams teismams bendradarbiaujant, kaip numatyta SESV 267 straipsnyje, tik bylą nagrinėjantis nacionalinis teismas, atsakingas už sprendimo priėmimą, atsižvelgdamas į bylos aplinkybes turi įvertinti, ar jo sprendimui priimti būtinas prejudicinis sprendimas ir Teisingumo Teismui pateikiamų klausimų svarbą. Todėl jeigu pateikti klausimai susiję su Sąjungos teisės nuostatos išaiškinimu arba galiojimu, Teisingumo Teismas iš principo turi priimti sprendimą (2023 m. spalio 12 d. Sprendimo *KBC Verzekeringen*, C-286/22, EU:C:2023:767, 21 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

33 Tuo remiantis reikia daryti išvadą, kad klausimams dėl Sąjungos teisės taikoma svarbos prezumpcija. Teisingumo Teismas gali atsisakyti priimti sprendimą dėl nacionalinio teismo pateikto prejudicinio klausimo tik jeigu akivaizdu, kad prašomas Europos Sąjungos teisės nuostatos išaiškinimas arba galiojimo vertinimas visiškai nesusijęs su pagrindinėje byloje nagrinėjamo ginčo aplinkybėmis ar dalyku, jeigu problema hipotetinė arba Teisingumo Teismas neturi informacijos apie faktines ir teisines aplinkybes, būtinos tam, kad naudingai atsakytų į jam pateiktus klausimus (2023 m. spalio 12 d. Sprendimo *KBC Verzekeringen*, C-286/22, EU:C:2023:767, 22 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

34 Nagrinėjamu atveju prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo klausimai, be kita ko, susiję su Sąjungos teisę atitinkančiu BGB 312j straipsnio 3 ir 4 dalių, kuriomis į nacionalinę teisę perkelta Direktyvos 2011/83 8 straipsnio 2 dalies antra pastraipa, aiškinimu; šiose nuostatose iš esmės numatyta, kad elektroninėmis priemonėmis sudaroma vartojimo sutartis dėl prekiautojo teikiamos atlygintinės paslaugos gali būti laikoma sudaryta, tik jei prekiautojas laikosi informavimo pareigos, kuria siekiama, kad pateikdamas užsakymą vartotojas aiškiai pripažintų prisiimantis mokėjimo pareigą. Direktyvos 2011/83 8 straipsnio 2 dalies antroje pastraipoje tik nurodyta, kad tuo atveju, kai prekiautojas nevykdo šioje nuostatoje numatytos pareigos, sutartis ar užsakymas vartotojo neįpareigoja.

35 Atsižvelgiant į tai, iš prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo atsakymo į Teisingumo Teismo jam pateiktą prašymą suteikti informacijos matyti, kad pagal pagrindinėje byloje nagrinėjamus nacionalinės teisės aktus trečiajam asmeniui leidžiama ginčyti vartotojo ir prekiautojo sudarytos pavedimo sutarties galiojimą, jeigu pagal šią sutartį prekiautojas vartotojo vardu pareiškė ieškinį šiam trečiajam asmeniui. Tokia galimybe galima pasinaudoti, net jei teisės norma, kuria remiamasi grindžiant šį ieškinį, išimtinai siekiama apsaugoti šį vartotoją, nes nustačius šios taisyklės pažeidimą vartotojas išsaugo galimybę patvirtinti sutartį arba sudaryti naują sutartį su prekiautoju.

36 Atsižvelgiant į šį atsakymą, negalima teigti, kad iš bylos medžiagos akivaizdžiai matyti, jog prašomas Direktyvos 2011/83 8 straipsnio 2 dalies antros pastraipos išaiškinimas visiškai nesusijęs su pagrindinės bylos faktais ir dalyku arba kad problema hipotetinė.

37 Be to, kadangi Teisingumo Teismas turi visą faktinę ir teisinę informaciją, būtiną naudingai atsakyti į jam pateiktą klausimą, reikia konstatuoti, kad šis prašymas priimti prejudicinį sprendimą yra priimtinas.

Dėl prejudicinio klausimo

38 Savo klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia išsiaiškinti, ar Direktyvos 2011/83 8 straipsnio 2 dalies antra pastraipa turi būti aiškinama taip, kad sudarant nuotolinės prekybos sutartis interneto svetainėse prekiautojo pareiga užtikrinti, kad pateikdamas užsakymą vartotojas aiškiai prisiimtų mokėjimo pareigą, taikoma net tada, kai vartotojas turi sumokėti atlygį šiam prekiautojui tik įvykdžius vėlesnę sąlygą.

39 Pirmiausia pažymėtina, kad pagal Direktyvos 2011/83 2 straipsnio 7 punktą nuotolinės prekybos sutartis apibrėžta kaip „prekiautojo ir vartotojo sutartis, sudaryta pagal organizuotą nuotolinio pirkimo–pardavimo ar paslaugų teikimo sistemą prekiautojui ir vartotojui fiziškai kartu nedalyvaujant ir išskirtinai naudojantis viena arba daugiau nuotolinio ryšio priemonių iki sutarties sudarymo ir įskaitant jos sudarymo momentu“. Iš to matyti, kad pavedimo sutartis,

kuria siekiama įgyvendinti nuomininko reikalavimus nuomotojui, sudaryta su prekiautoju šio interneto svetainėje, kaip antai nagrinėjama pagrindinėje byloje, patenka į sąvoką „nuotolinės prekybos sutartis“, todėl ir į šios direktyvos taikymo sritį, kaip ji apibrėžta jos 3 straipsnio 1 dalyje.

40 Kadangi pagal Direktyvos 2011/83 4 straipsnį šia direktyva iš principo visiškai suderinami valstybių narių teisės aktai, susiję su joje įtvirtintomis nuostatomis, šios direktyvos 8 straipsnio 2 dalies antroje pastraipoje numatytos pareigos informuoti apimtis, laikantis Sąjungos teisę atitinkančio aiškinimo principo, lemia nacionalinės teisės aktuose, kuriais ši nuostata perkeliama į valstybių narių teisės sistemą, numatytos vartotojų teisės apimtį (šiuo klausimu žr. 2023 m. spalio 5 d. Sprendimo *Sofatutor*, C-565/22, EU:C:2023:735, 38 punktą).

41 Aiškinant Sąjungos teisės nuostatą reikia atsižvelgti ne tik į jos formuluotę, bet ir į kontekstą bei teisės akto, kuriame ji įtvirtinta, tikslus (2023 m. spalio 12 d. Sprendimo *KBC Verzekeringen*, C-286/22, EU:C:2023:767, 32 punktas).

42 Pirma, dėl Direktyvos 2011/83 8 straipsnio 2 dalies formuluotės primintina, kad šios nuostatos pirmoje pastraipoje nustatyta, kad jei pagal elektroninėmis priemonėmis sudaromą nuotolinės prekybos sutartį vartotojas privalo sumokėti, prekiautojas aiškiai ir matomai prieš pat vartotojui pateikiant savo užsakymą turi supažindinti vartotoją su šios direktyvos 6 straipsnio 1 dalyje nurodyta įvairia informacija, iš esmės susijusia su pagrindinėmis prekių ar paslaugų savybėmis, bendra kaina, sutarties trukme ir prireikus minimalia vartotojui tenkančių įsipareigojimų trukme.

43 Savo ruožtu Direktyvos 2011/83 8 straipsnio 2 dalies antroje pastraipoje numatyta, jog prekiautojas turi užtikrinti, kad vartotojas, pateikdamas savo užsakymą, aiškiai patvirtintų, jog pateikus užsakymą jam atsiranda mokėjimo pareiga. Šioje nuostatoje patikslinama, kad jei pateikiant užsakymą reikia paspausti mygtuką ar naudoti panašią funkciją, mygtukas ar panaši funkcija turi būti pažymėti tik lengvai įskaitomu užrašu „užsakymas su mokėjimo pareiga“ arba analogiška nedviprasmiška formuluote, nurodančia, kad pateikus užsakymą vartotojui atsiranda mokėjimo prekiautojui pareiga, o jei nėra atitinkamo žymėjimo, vartotojas nesaistomas sutarties ar užsakymo.

44 Tuo remiantis darytina išvada, kad kai nuotolinės prekybos sutartis sudaroma elektroninėmis priemonėmis vykdant užsakymo procesą ir dėl to vartotojui atsiranda mokėjimo pareiga, prekiautojas privalo, pirma, šiam vartotojui, prieš pat jam pateikiant užsakymą, pateikti esminę informaciją apie sutartį ir, antra, aiškiai informuoti šį vartotoją, kad pateikus užsakymą jam atsiranda mokėjimo pareiga (2022 m. balandžio 7 d. Sprendimo *Fuhrmann-2*, C-249/21, EU:C:2022:269, 25 punktas).

45 Kiek tai susiję su minėta pareiga, iš aiškios Direktyvos 2011/83 8 straipsnio 2 dalies antros pastraipos formuluotės matyti, kad užsakymo mygtukas ar panaši funkcija turi būti pažymėti lengvai įskaitomu ir nedviprasmišku užrašu, rodančiu, kad užsakymo pateikimas įpareigoja vartotoją sumokėti prekiautojui, ir kad nustatant, ar prekiautojas įvykdė pareigą užtikrinti, kad pateikdamas užsakymą vartotojas neatšaukiamai patvirtintų, jog dėl to jam atsiranda mokėjimo pareiga, turi būti atsižvelgiama tik į žodžius, kuriais pažymėtas tas mygtukas ar ta funkcija (šiuo klausimu žr. 2022 m. balandžio 7 d. Sprendimo *Fuhrmann-2*, C-249/21, EU:C:2022:269, 26 ir 28 punktus).

46 Direktyvos 2011/83 8 straipsnio 2 dalies antros pastraipos formuluotėje, pagal kurią prekiautojas, sudarydamas nuotolinės prekybos sutartį elektroninėmis priemonėmis vykdant užsakymo procesą, per kurį vartotojui atsiranda mokėjimo pareiga, įpareigojamas aiškiai informuoti vartotoją apie šią pareigą prieš jam pateikiant užsakymą, nenumatyta jokio skirtumo tarp mokėjimo pareigos, susietos su tam tikromis sąlygomis, ir besąlyginės mokėjimo pareigos.

47 Priešingai, iš šios formuluotės matyti, kad nurodytoje nuostatoje įtvirtinta pareiga informuoti taikoma, jeigu dėl pateikto užsakymo „atsiranda“ mokėjimo pareiga. Taigi iš to galima daryti išvadą, kad prekiautojo pareiga informuoti vartotoją atsiranda tada, kai pastarasis galutinai sutinka būti įpareigotas sumokėti, jei įvykdoma nuo jo valios nepriklausanti sąlyga, net jei ši sąlyga dar neįvykdyta.

48 Beje, šiuo klausimu Teisingumo Teismas pažymėjo, kad užsakymo proceso užbaigimas, lemiantis vartotojo mokėjimo pareigos atsiradimą, yra esminis etapas, nes tai reiškia, kad vartotojas sutinka būti saistomas ne tik nuotolinės prekybos sutarties, bet ir mokėjimo pareigos (2022 m. balandžio 7 d. Sprendimo *Fuhrmann-2*, C-249/21, EU:C:2022:269, 30 punktas). Iš tiesų būtent mygtuko ar panašios funkcijos aktyvavimas siekiant užbaigti užsakymą lemia vartotojo pareiškimą, nes jis neatšaukiamai sutinka būti saistomas mokėjimo pareigos.

49 Antra, dėl Direktyvos 2011/83 8 straipsnio 2 dalies antros pastraipos konteksto ir tikslų pažymėtina, kad ši nuostata yra dalis mechanizmo, grindžiamo visuma nuostatų, kuriomis, kaip matyti iš šios direktyvos 1 straipsnio, sietino su jos 4, 5 ir 7 konstatuojamosiomis dalimis, siekiama užtikrinti aukšto lygio vartotojų apsaugą, garantuojant jų informavimą ir saugumą, kai sudaromi sandoriai su prekiautojais, kartu išsaugant tinkamą pusiausvyrą tarp aukšto vartotojų apsaugos lygio ir įmonių konkurencingumo (šiuo klausimu žr. 2022 m. balandžio 7 d. Sprendimo *Fuhrmann-2*, C-249/21, EU:C:2022:269, 21 punktą ir 2022 m. gegužės 5 d. Sprendimo *Victorinox*, C-179/21, EU:C:2022:353, 39 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).

50 Konkrečiai kalbant, Direktyvos 2011/83 39 konstatuojamojoje dalyje šiuo tikslu pabrėžiama, jog svarbu užtikrinti, kad interneto svetainėse sudaromų nuotolinės prekybos sutarčių atveju vartotojas galėtų nustatyti momentą, kada jis prisiima mokėjimo prekiautojui pareigą, ir nedviprasmiškomis formuluotėmis konkrečiai atkreipti vartotojo dėmesį į tai, kad pateikiant užsakymą atsiranda mokėjimo prekiautojui pareiga.

51 Kaip generalinis advokatas pažymėjo savo išvados 45 punkte, toks Direktyvos 2011/83 8 straipsnio 2 dalies antros pastraipos aiškinimas, pagal kurį ši nuostata būtų netaikoma, kai vartotojas nėra besąlygiškai įpareigotas mokėti prekiautojui, o privalo sumokėti šiam prekiautojui atlygį tik įvykdžius vėlesnę sąlygą, prieštarautų šio sprendimo 49 ir 50 punktuose nurodytiems šia direktyva siekiamiems tikslams užtikrinti aukštą vartotojų apsaugos lygį ir, konkrečiau kalbant, atkreipti vartotojo dėmesį į tai, kad pateikiant užsakymą atsiranda mokėjimo šiam prekiautojui pareiga.

52 Iš tiesų toks aiškinimas lemtų, kad prekiautojas privalėtų įvykdyti šioje nuostatoje įtvirtintą pareigą informuoti vartotoją apie jo užsakymo pinigines pasekmes ne tuo momentu, kai vartotojas dar gali atsisakyti šio užsakymo, bet tik vėliau, kai prievolė sumokėti tampa vykdytina.

53 Vadinasi, kaip iš esmės pabrėžė prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, dėl tokio aiškinimo prekiautojai galėtų išvengti Direktyvos 2011/83 8 straipsnio 2 dalies antroje pastraipoje įtvirtintos pareigos būtent tada, kai jos įvykdymas galėtų būti naudingas vartotojui, tiesiog įtraukdami į savo bendrąsias prekybos sąlygas nuostatas, pagal kurias vartotojo mokėjimo pareiga priklausytų nuo objektyvių ir nuo vartotojo valios išreiškimo nepriklausančių sąlygų įvykdymo.

54 Vis dėlto reikia pažymėti, kad Direktyvos 2011/83 8 straipsnio 2 dalies antroje pastraipoje tokiu atveju tik numatyta, kad atitinkama sutartis vartotojui neprivaloma. Pagal Direktyvos 2011/83 3 straipsnio 5 dalį ši direktyva neturi įtakos nacionalinės teisės aktuose įtvirtintoms bendrosios sutarčių teisės nuostatoms, be kita ko, taisyklėms dėl sutarčių galiojimo, sudarymo ir sukeliamų padarinių, tiek, kiek sutarčių teisės bendrieji aspektai nereglamentuojami šia direktyva.

55 Taigi šio sprendimo 49–53 punktuose pateiktas aiškinimas nedaro poveikio galimybei, kad, vėliau gavęs informaciją apie mokėjimo pareigą, vartotojas nuspręs laikytis sutarties ar užsakymo, kurie iki tol jam nebuvo privalomi dėl to, kad sudarant sutartį ar pateikiant užsakymą prekiautojas neįvykdė Direktyvos 2011/83 8 straipsnio 2 dalies antroje pastraipoje jam numatytos pareigos.

56 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, į pateiktą klausimą reikia atsakyti: Direktyvos 2011/83 8 straipsnio 2 dalies antra pastraipa turi būti aiškinama taip, kad, sudarant nuotolinės prekybos sutartis interneto svetainėse, prekiautojo pareiga užtikrinti, kad pateikdamas užsakymą vartotojas aiškiai prisiimtų mokėjimo pareigą, taikoma net tada, kai vartotojas turi sumokėti atlygį šiam prekiautojui tik įvykdžius vėlesnę sąlygą.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

57 Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo nagrinėjamoje byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti šis teismas. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (penktoji kolegija) nusprendžia:

2011 m. spalio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2011/83/ES dėl vartotojų teisių, kuria iš dalies keičiamos Tarybos direktyva 93/13/EEB ir Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 1999/44/EB bei panaikinamos Tarybos direktyva 85/577/EEB ir Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 97/7/EB, 8 straipsnio 2 dalies antra pastraipa

turi būti aiškinama taip:

sudarant nuotolinės prekybos sutartis interneto svetainėse, prekiautojo pareiga užtikrinti, kad pateikdamas užsakymą vartotojas aiškiai prisiimtų mokėjimo pareigą, taikoma net tada, kai vartotojas turi sumokėti atlygį šiam prekiautojui tik įvykdžius vėlesnę sąlygą.

Parašai.